

ПЕРЕДМОВА

Цей посібник — частина навчального комплексу під назвою «Базова дошкільна освіта». У нього входять посібники з таких напрямів:

- математика;
- логіка;
- геометрія;
- пізнавальне читання і розвиток мовлення.

Усі ці посібники спрямовані на формування образного та логічного мислення у дітей, навичок розуміння тексту задачі чи суті питання. Це і є та основа, від якої залежать швидкість читання, вміння писати і взагалі засвоєння усіх шкільних дисциплін. Кожен напрямок включає в себе п'ять рівнів:

- ✓ перший рівень — 2+ (орієнтовно для 2-3-річних учнів);
- ✓ другий рівень — 3+ (орієнтовно для 3-4-річних учнів);
- ✓ третій рівень — 4+ (орієнтовно для 4-5-річних учнів);
- ✓ четвертий рівень — 5+ (орієнтовно для 5-6-річних учнів);
- ✓ п'ятий рівень — 6+ (підготовка до школи).

Працюючи з дошкільнятами, не слід дивуватися, якщо дитина знаходиться на першому рівні з математики та логіки, із розвитку мовлення — на другому, а з геометрії — на четвертому. Головне, щоб заняття приносили радість, тобто були посильними і водночас змістовними.

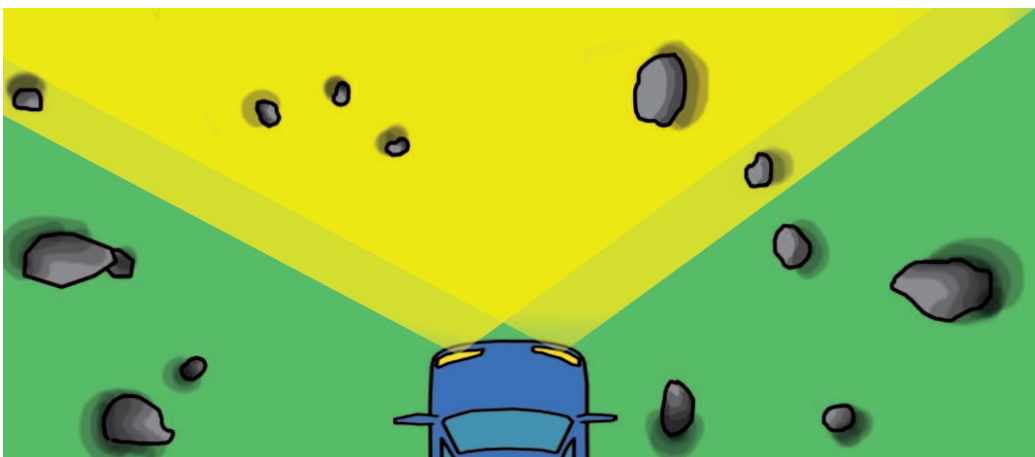
Завдання у кожному наступному рівні складніші, ніж у попередньому, та це не головна відмінність. Ви повинні дотримуватися принципу: що молодша дитина, то більш експериментальним має бути навчання. Виконуючи всі складні для розуміння задачі, застосовуйте моделювання ситуації за допомогою іграшок, а завдання з посібника використовуйте як джерело ідей для себе. Завдання з цих посібників передбачають два етапи роботи — спочатку дитина вправляється з предметами на столі, а дорослий, використовуючи формулювання з посібника, адаптує умову задачі індивідуально для своєї дитини, доки вона не впорається із завданням. Але запам'ятайте, якщо ваша дитина легко впоралась з одним завданням, це зовсім не означає, що так буде з усіма іншими задачами. Продовжуйте працювати над розвитком уміння застосовувати отримані знання у змінених умовах! Лише після регулярного практичного моделювання завдань починається другий етап роботи: в дитини сформується навичка виконувати всі маніпуляції з предметами в уяві.

Зазвичай батьки намагаються вкласти в голову дитини якнайбільше знань. Та це не основна мета роботи з дошкільником. Набагато важливіше досягнути розуміння дитиною змісту будь-якого навчального тексту, а також працювати над тим, щоб дитина уявляла собі суть математичних об'єктів. Наприклад, дитина може не знати, як називається певна геометрична фігура. Але коли вона знаходить усі трикутники, відрізняючи їх від чотири- або п'ятикутників, то подумки формує образ трикутника. Необхідно, щоб дитина активно робила самостійні дослідницькі спроби. Ваше завдання — забезпечити умови для цього.

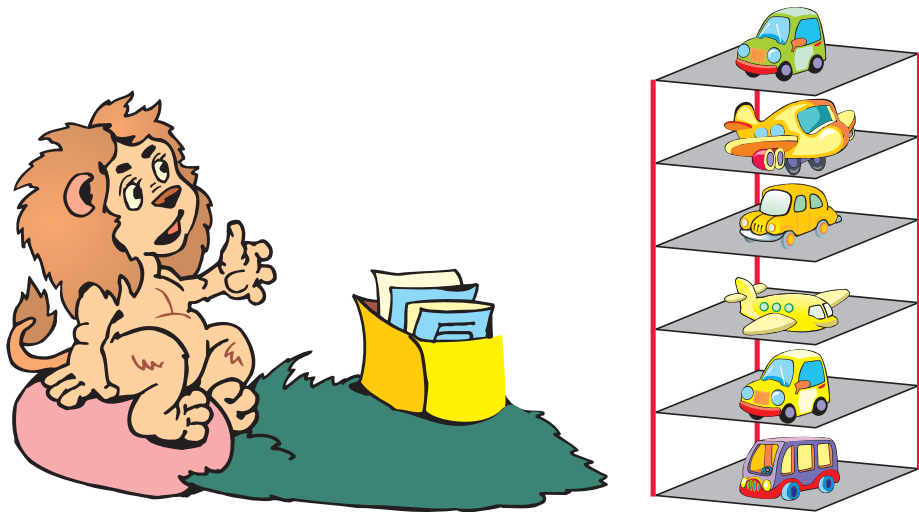
- 1 Проведи стрілку в тому напрямку, в якому летить більшість ворон. Хто ще намальований на малюнку, про кого не згадується в умові?

- 2 Обведи ті п'ять камінчиків, які освітлені лівою фарою. Підкресли ті п'ять камінчиків, які освітлені правою фарою. Полічи камінчики, які освітлені обома фарами.

1 Левеня вміє лічити лише до двох. Воно рахує іграшки, починаючи часом з верхньої полиці, а часом з нижньої. Обведи ті іграшки, які левеня не перераховує ніколи.

2 Скільки на малюнку нуликів? Скільки нуликів залишиться, якщо три з них перетворити на подвійні значки?

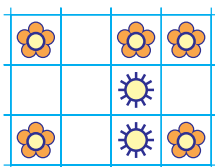
3 Підкресли ті ляльки, в яких сукні однакового кольору.

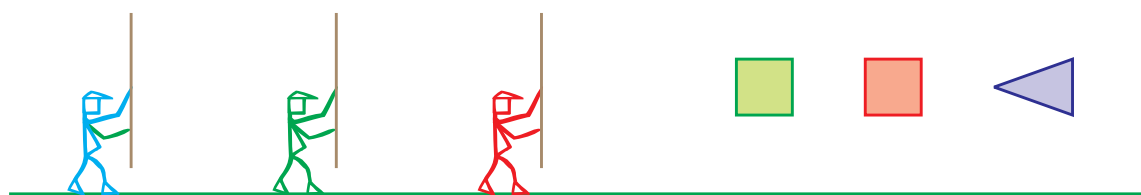
- 4 Розмалюй високих пташок жовтим кольором, а низьких — зеленим.

- 5 Намалюй квадратик зі стороною завдовжки дві клітинки так, щоб усі сонечка виявились усередині квадратики, а всі квіточки — за його межами.

- 6 Роздай чоловічкам прапори, зображені справа, так, щоб квадратні прапори несли перших два прапороносці.

- 7 Які предмети, зображені на малюнку, їсти не можна?

3. Завдання важке, бо довге. Якщо його виконувати поетапно, то результат виходить сам по собі. Але, щоб дотримуватися цієї поетапності, дитині потрібна буде допомога дорослого.

4-7. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

Заняття 10 (с. 22-23)

1-2. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

3. В умові не зазначено, де який сік, але за кольором можна здогадатися. Якщо не виходить, то варто спрямувати дитину:

— Якого кольору вишня? Персик?

4. Неуважна дитина буде шукати ближче до ялинки (вона більша).

5. Якщо не вдасться визначити, на скільки менше, проведіть у потрібному місці на малюнку вертикальну лінію.

6. У цій задачі треба співставити умову і малюнок. Використовуючи лише малюнок, або лише умову, задачу не розв'язати.

7. Такі завдання формують у дітей розуміння того, що частина не може бути більшою від цілого.

Заняття 11 (с. 24-25)

1-6. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

7. Хтось помічає свічки і тарілку, хтось — корінці, листки, морквиння. Усі мають рацію.

Заняття 12 (с. 26-27)

1. До опису верхньої частини арки підходять усі куски, до опису нижньої частини — лише крайній зліва.

2-6. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

Заняття 13 (с. 28-29)

1. Завдання — парадокс. На перший погляд видається наочним, але подумки повернути олівець, поставити в лунку і подивитися, який з них буде вищим, досить важко. А коли зауважити, що лунки різної глибини, а олівці однакової довжини, то відповідь стає очевидною.

2-5. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

6. Чимало посібників для дітей вчать розрізняти поняття «один – багато». Але багато — це скільки? І. Ф. Шаригін з цього приводу казав, що й одна муха в супі — це занадто багато. Тому ми формулюємо це завдання більш нейтрально.

Заняття 14 (с. 30-31)

1. Нехай діти спробують змінити напрям руху жучка в центрі сніжинки. Це вміння стане в нагоді.

2. Завдання, аналогічне до вже розглянутих.

3. Діти не знають, хто такі мимрики і хрумтики, але розв'язати задачу про них вони здатні.

4-6. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

Заняття 15 (с. 32-33)

Цей урок — повторення. Усі завдання дітям знайомі.

Заняття 16 (с. 34-35)

1. Одну з нижніх шестерень треба закріпити на стержні. Вони всі однакового розміру, але зубці в них різні. Лише в крайньої зліва шестерні зубці такі, що вмістяться між двома іншими.

2-6. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

Заняття 17 (с. 36-37)

1. Звичайне перехрестя — це місце, де перетинаються дві вулиці, тому на них достатньо вказати напрям повороту. Тут «вулиць» три, тому зорієнтуватися складніше. Будемо відраховувати повороти, розвертаючись у центрі сніжинки або за годинниковою стрілкою (повороти направо), або проти годинникової стрілки (повороти наліво). Щоб потрапити на позначений промінь, треба повернути направо на один промінь. Але, якщо повертати наліво, то треба повернути на п'ять променів, до того ж один з цих променів — той, по якому повз жучок до центра сніжинки.

2. Завдання, аналогічне до вже розглянутих.

3. Відповідь — передостаннім. Або другим.

4-6. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

7. Нехай дитина намалює чашки і блюдця. Або замість них хрестики і нулики.

Заняття 18 (с. 38-39)

Цей урок — повторення. Усі завдання дітям знайомі.

Заняття 19 (с. 40-41)

1. Загалом, завдання посильне для дитини на даний момент. Але, можливо, вчителю доведеться поділити його на дрібніші частини, щоб у дитини все вийшло правильно.

2-4. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.

5. У математиці «всі» — це «скільки завгодно». У даному випадку «всі» — це один.

6. Для дитини 30-річний сусід видається ожилым мамонтом. Тому список літніх людей може відрізнятись від вашого. Нехай обґрунтує. А ви розкажіть своє бачення.

Заняття 20 (с. 42-43)

1. Іграшки поєднано по стовпцях. На полицю треба поставити літачок.

2. Завдання дуже складне. І швидше геометричне, а потрапило сюди через формулювання. Коли дитина зрозуміє суть, починайте вирішувати. Бажано практично. Можна використати замість пірамідки стовпчик з монетами різного діаметра.

3-6. Завдання, аналогічні до вже розглянутих.